ZMĚNY V AMERICKÉ VOJENSKÉ PŘÍTOMNOSTI VE SVĚTĚ

Plk. gšt. Ing. Vlastimil GALATÍK, CSc.,
pplk. Ing. Ivo PIKNER

Anotace:

Článek pojednává o aktuálních změnách v rozmístění amerických ozbrojených sil ve světě. Nastiňuje důvody a příčiny změn rozmístění ozbrojených sil USA v zahraničí. Přehledně znázorňuje nejdůležitější opatření transformace sil umístěných mimo území USA.

✶✶✶

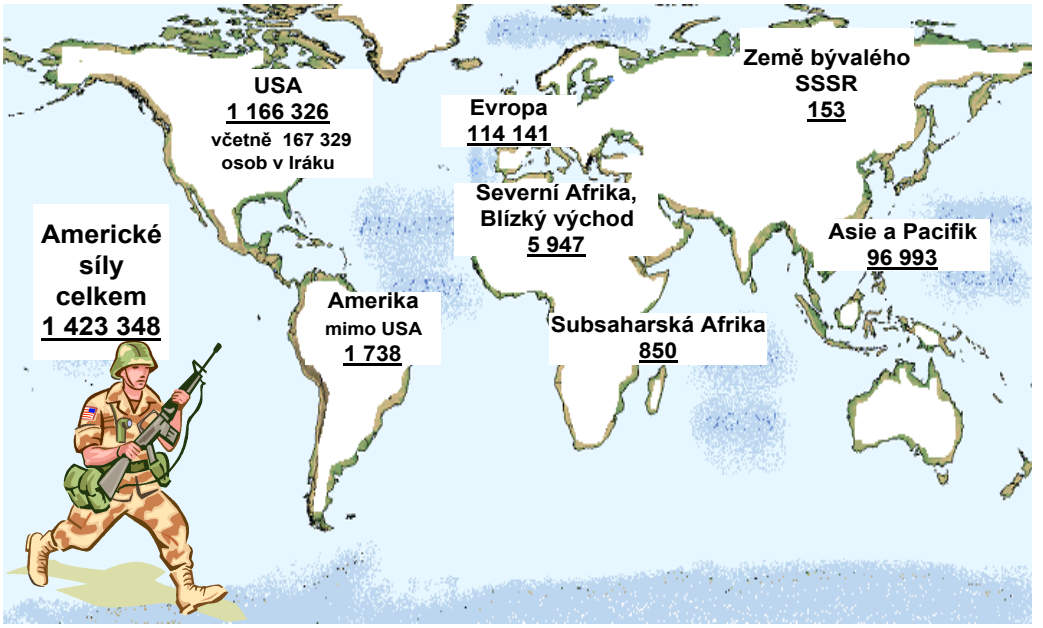
Spojené státy uvažují o významných změnách své vojenské přítomnosti ve světě. Redislokace amerických sil, a to zejména v Evropě, se jistě dotkne celkové bezpečnostní situace a ovlivní i postavení České republiky v evropském bezpečnostním prostředí. Důvody amerického vedení provést tyto radikální změny jsou jistě politické, vojensko - strategické, ale i ekonomické. Ale ať jsou důvody jakékoli, je třeba vývoj této otázky nejméně sledovat.

Americký prezident oznámil 16. srpna 2004 nové přeskupení amerických sil ve světě, což plyne z překonání statické strategie převažující po celé období druhé poloviny 20. století. Spojené státy, oznámil George Bush, stáhnou do vlasti okolo 70 000 mužů ve zbrani umístěných v zahraničí, zejména z Německa a Jižní Koreje. To vyplývá z potřeby disponovat „rychleji reagujícími a pružnějšími silami“, přičemž se vychází z ***vývoje hrozeb***, dříve předvídatelných, ale dnes velmi různorodých a těžce identifikovatelných. Restrukturalizace byla studována státním tajemníkem obrany Donaldem Rumsfeldem od nástupu prezidenta Bushe do funkce. Tato restrukturalizace byla vyložena demokraty jako „nezodpovědnost“ a „příklad unilateralismu“ současného Bílého domu.

Spojené státy odstupují od rozmístění sil v duchu studené války

Prezident G. Bush vyjádřil svůj záměr restrukturalizovat systém rozmístění amerických ozbrojených sil ve světě, který platil od války v Koreji a kladl odpor Sovětskému

svazu v jeho rozpínavých snahách (viz obr. 1). Cílem je zajištění uzpůsobení obrany Spojených států a dosažení vyšší mobility k řešení ***„nových hrozeb“*** 21. století.

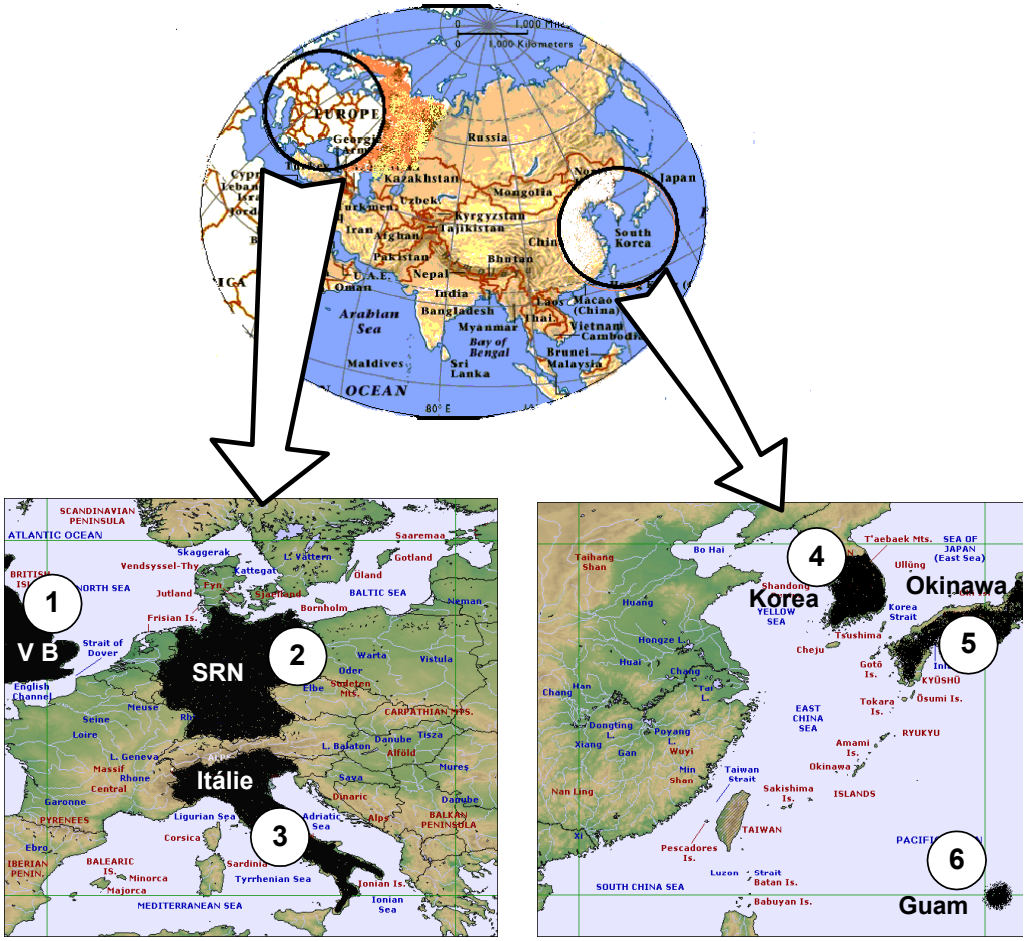
Obr. 1: Současné rozmístění ozbrojených sil USA ve světě

Tato restrukturalizace se dotýká více než 150 000 příslušníků vojenského a civilního personálu, rozmístěného v Evropě a v Asii a je prezentována jako nejvýznamnější od války v Koreji. ***„V příštím desetiletí rozvineme síly rychleji reagující a mnohem pružnější, což značí, že v budoucnu naše jednotky budou rozvinuty již zde, u nás doma“***; řekl americký prezident, který se obracel ke sněmu bývalých bojovníků, veteránů minulých válek na jejich setkání v Cincinnati v Ohiu. ***„Nový plán nám pomůže vést a vyhrát války 21. století… Napomůže nám snížit tlak na jednotky a rodiny jejích příslušníků. Významnou přítomnost v zahraničí udržíme, ale do vlasti stáhneme v příštích deseti letech 60 000 až 70 000 osob v uniformách a okolo 100 000 příslušníků jejich rodin a pomocného personálu.“***

Prezident neřešil detaily, ale po jeho projevu řada vysokých odpovědných představitelů Pentagonu a státních úřadů upřesnila anonymně některé údaje. Základními jednotkami vybranými k redislokaci jsou dvě divize rozmístěné v Německu (celkem 30 000 mužů), 1. pěší a 1. obrněná divize. Tyto budou nahrazeny jednou brigádou rychlého nasazení s 3 800 muži vybavenou obrněnými vozidly Stryker.

Jen samotné Německo dnes skýtá přístřeší pro dvě třetiny z více než 100 000 amerických vojáků rozmístěných v Evropě. Další nejvíce zmiňovanou zemí je Jižní Korea, odkud bude staženo 12 500 mužů z celkových 37 500. Tyto restrukturalizace nenastanou

před rokem 2006, což potvrdili tito vysocí funkcionáři. Američtí představitelé jsou také ve fázi konzultací s Japonskem, kde je rozmístěno 40 000 vojáků (viz obr. 2).

Obr. 2: Hlavní opatření transformace

Důvody tohoto pohybu jsou povahy strategické (boj s terorismem nahradil studenou válku), logistické (nejrychlejší cesta do Asie již nevede přes Evropu) a technologické.

Ale také, jak zdůraznil vysoký odpovědný představitel Pentagonu, do problematiky vstupuje i podíl politiky a pružnost hostitelské země. ***„Schopnost rozmístění je také otázkou pružnosti. Můžete odejít kdy a jak chcete a jet tam kam se rozhodnete. To ale není možné v případě, že nejste ve Spojených státech.“***, říká jeden z představitelů. Současně vyvozuje, že to není jen otázka přemístění základen z Německa do zemí ***„nové Evropy“***, jako jsou Polsko nebo Rumunsko. Byl by to pohyb spojený s těmito zeměmi, rotace jednotek, ale ne stálé rozmístění ve významném počtu. Co se týká Turecka byl dialog zaměřen na ***„pružnější“*** využití základny Incirlik.

Řada analýz byla provedena ještě před vyhlášením plánu prezidentem Bushem v měsíci srpnu. Plán restrukturalizace uzrával po tři roky pod vedením tajemníka obrany Donalda Rumsfelda a byl také předmětem konzultací v Kongresu. V reálu ale stažení 70 000 vojáků do vlasti reprezentovalo jen malou část rozhovorů. Prezident se často zabýval otázkami, které byly komentátory nazvány nový ***„čelní útok“*** proti demokratickému kandidátovi Johnu Kerrymu. Při obraně bilance ve funkci vrchního velitele opakoval své krédo: ***„Svobodné země nerozsévají terorismus, a proto je nutné šířit svobodu po celém světě.“*** Pak se také vyjádřil ke slibu demokratů pokusit se stáhnout do vlasti část jednotek z Iráku v průběhu šesti měsíců. ***„Špatný signál“***, říká, který je dáván stejně tak vzbouřencům, jako spojencům nebo iráckému lidu. Připomenul také, že v říjnu 2003 žádal od Kongresu 87 miliard k financování válečného úsilí.

„Nevhodná doba?“

Demokratický senátor, který měl několik dní dovolené v Idahu, hovořil před stejným kongresem bývalých bojovníků. Podle očekávání jeho štáb reagoval na Bushův plán velmi kritickým způsobem. Bývalý generál Wesley Clark, v minulosti vrchní velitel NATO, se domnívá, že plán ***„podlamuje národní bezpečnost“*** Spojených států a vytváří riziko interpretace ze strany evropských spojenců jako ***„znak, že Spojené státy se vzdalují od NATO“*** v okamžiku, kdy žádají jeho pomoc v Iráku.

Richard Holbrooke, bývalý velvyslanec v Německu a při OSN, představený jako možný státní tajemník Johna Kerryho v případě jeho volebního vítězství, soudil, že je nezodpovědné hovořit o stažení jednotek z Jižní Koreje, zejména když byly zahájeny rozhovory s Koreou Severní o zmrazení jejích jaderných útočných schopností. ***„Je to další příklad unilateralismu administrativy“***, míní Holbrooke.

Také vlivný americký deník ***New York Times*** se věnoval stejným analýzám. Plán vyhlášený prezidentem Bushem ***„nebezpečně oslabí schopnosti odstrašení na Korejském poloostrově v nejnevhodnějším okamžiku“***, míní deník. A plán ***„nevytváří nic pro odpověď na nejnaléhavější potřebu armády: zmírnit chronický tlak na pozemní síly, které v reálu nesou celou šíři a hloubku unilaterální americké okupace Iráku“***.

Některé údaje o důvodech a průběhu reformy ozbrojených sil USA

Americký státní tajemník obrany Donald Rumsfeld vyhlásil při svém nástupu do funkce v Bushově administrativě v lednu 2000 svůj záměr provést důležitou reformu amerických sil rozmístěných v zahraničí.

Hrozba.

Od konce studené války změnila svoji podstatu. Před rokem 1989 se Spojené státy obávaly sovětské pozemní invaze na severu Evropy nebo konvenčního útoku Severní Koreje proti Koreji Jižní. Dnes je hrozba mnohem rozmanitější a méně předvídatelná.

„Naše schopnost dokázat, že můžeme přesně předvídat kde budeme muset svést boj a disponovat v důsledku všemi trumfy (vojenskými) je bezpochyby od základu chybná“, říká se dnes v Pentagonu.

Odpověď (odveta)**.**

Byla založena na těžkých pozemních silách nebo zdlouhavém přemístění. Dnes je čas ***„války expedičního sboru“***. Nejdůležitějším taktickým kritériem již není počet jednotek rozmístěných v prostoru, ale otázka ***„odkud přijdou naše jednotky a jsou tyto připraveny zmocnit se (na bojišti) s dostatečnou rychlostí různých objektů?“***, říkají dnes odpovědní američtí vojenští představitelé.

Účelnost.

Donald Rumsfeld odmítl námitky k provádění této restrukturalizace v průběhu války v Iráku. Vycházel ze závěrů, že ***„je to pravděpodobně snadnější. Pohyb je zde, cítění nutnosti je zde. Je tedy vidět potřeba změny.“***

Budoucí početní stav.

Spojené státy zabezpečují kolem 190 000 příslušníků v zahraničí. Vyhlášené přeskupení nepředpokládá posílení expedičního sboru rozmístěného v současné době v Afgánistánu a v Iráku, ale ***„uklidňuje naše spojence a odstrašuje naše nepřátele“***, přičemž klade důraz na výcvik se silami spojenců, ujišťuje Washington.

Hlavní opatření transformace

Nejdůležitější opatření transformace sil umístěných mimo území USA (obr. 2) jsou:

1. Evropské velitelství námořních sil bude přemístěno do Neapole (Itálie);
2. Dvě divize v SRN (30 000 mužů) budou nahrazeny mobilními útvary s nižšími počty;
3. Základny Sigonella na Sicílii a v Neapoli (Itálie) budou posíleny;
4. 3 600 vojáků z 37 500 v Koreji bude odesláno do Iráku. Jedna třetina jednotek bude stažena z Jižní Koreje;
5. Několik tisíc vojáků bude odesláno do Iráku. Možná redukce základny Okinava činí 20 000 příslušníků námořní pěchoty;
6. Rozmístění těžkých bombardérů a doplňkových bojových letounů na ostrově Guam.

Celkové změny v budoucí americké vojenské přítomnosti ve světě odráží předpokládané vývojové trendy v moderních ozbrojených silách. Restrukturalizace a redislokace amerických ozbrojených sil v Asii ale především v Evropě se zřejmě do budoucna projeví „novým“ průběhem a způsobem zasazování amerických ozbrojených sil do možných konfliktů.

Tato opatření nutně ovlivní i celkovou bezpečnostní situaci v Evropě a bezprostředně se dotknou i České republiky. Již dnes je možné vyvodit, že bude docházet k posilování evropských bezpečnostních a vojenských struktur. Patrně může dojít i k prohloubení názorových rozdílů mezi příznivci pevné transatlantické vazby a zastánci větší nezávislosti Evropy. V každém případě půjde o nejvýznamnější změny v americké vojenské přítomnosti ve světě od druhé světové války s širokými dopady na světovou bezpečnostní architekturu.

Literatura

Le Monde. 18. 8. 2004.